

Hiệu quả hoạt động của hệ thống thư viện các trường đại học

• Anh Tuấn

Trong những năm gần đây, hoạt động của hệ thống thư viện các trường đại học ở nước ta đã có những bước tiến đáng kể, đáp ứng tốt nhất cho việc giảng dạy, học tập của giảng viên và sinh viên. Hiện nay cả nước có hơn 200 thư viện các trường đại học và cao đẳng, hầu hết các trường đã được Nhà nước đầu tư thích đáng về cơ sở vật chất hiện đại, nhanh chóng ứng dụng công nghệ thông tin vào hoạt động thư viện như: Thư viện Đại học Quốc gia Hà Nội, Đại học Bách khoa Hà Nội, Đại học Nông nghiệp 1, Đại học Kinh tế Quốc dân Hà Nội, Đại học Khoa học Tự nhiên TP. Hồ Chí Minh, Đại học Đà Nẵng, Đại học Cần Thơ... Đặc biệt, gần đây Bộ Giáo dục và Đào tạo với dự án phát triển giáo dục đã đầu tư xây dựng 18 thư viện trường đại học, với mỗi dự án là 600 nghìn USD. Riêng thư viện Trường Đại học Bách khoa Hà Nội được Chính phủ đầu tư 200 tỷ đồng, đây sẽ là một trong những thư viện đại học hiện đại nhất nước ta. Hai thư viện duy nhất, huy động được vốn đầu tư nước ngoài, đó là Thư viện đại học Đà Nẵng và Thư viện Đại học Huế. Bên cạnh việc đầu tư cơ sở vật chất và ứng dụng công nghệ, khoa học hiện đại, thư viện các trường đại học đã chú trọng đến công tác đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ đội ngũ cán bộ thư viện, hàng năm đều cử cán bộ đi đào tạo ở nước ngoài. Số sách báo hàng năm được đầu tư bổ sung cho các thư viện khá cao về báo, tạp chí, bình quân mỗi thư viện có khoảng 500 - 1.000 tên, riêng Thư viện Đại học Quốc gia Hà Nội có hơn 3.300 tên báo, tạp chí. Thư viện Đại học Huế là 1.070 tên báo, tạp chí... Một số thư viện hiện nay đã truy cập Internet như: Thư viện Đại học Bách khoa Hà Nội, Đại học Cần Thơ, Đại học Nông

nghiệp, Đại học Luật, Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh, Học viện Quân sự... Kinh phí hàng năm cho các thư viện đại học được Nhà nước đầu tư khá cao, trường được đầu tư ít cũng khoảng 150 triệu đồng/năm. Trường cao nhất khoảng 3 tỷ đồng/năm...

Sự ra đời của hai Liên hiệp thư viện các trường đại học trong cả nước có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong việc thống nhất tổ chức hoạt động thư viện của các trường đại học, là cơ sở để các thư viện cùng nhau chia sẻ nguồn thông tin như mượn sách liên thư viện, vấn đề truy cập, khai thác mạng của các trường. Sự liên thông của các thư viện trong Liên hiệp thư viện các trường đại học giúp cho cán bộ thư viện có thể học tập kinh nghiệm lẫn nhau, nâng cao trình độ... Những kinh nghiệm quý về mặt nghiệp vụ của thư viện này cũng nhanh chóng được phổ biến cho các thư viện khác. Nhờ đó hằng năm các thư viện đã tiết kiệm được một phần kinh phí đáng kể cho nguồn bổ sung vốn tài liệu. Mặt khác, sự thống nhất về mặt tổ chức và chuẩn hóa về mặt nghiệp vụ đã giúp cho các thư viện hoạt động tốt hơn. Liên hiệp thư viện các trường đại học hàng năm tổ chức nhiều cuộc hội nghị, hội thảo nhằm tìm ra các giải pháp thích hợp cho hoạt động các thư viện, như về chuẩn hóa nghiệp vụ trong công tác thư viện, nâng cao quản lý thư viện và người sử dụng... Điều này vừa tạo sự gắn kết giữa các thư viện vừa nâng cao trình độ của cán bộ thư viện. Những cuộc hội nghị, hội thảo này đã giúp Liên hiệp các thư viện tìm ra được những mặt yếu kém về hoạt động, từ đó có giải pháp khắc phục. Bà Nguyễn Thị Ngọc Thuần, Vụ trưởng Thư viện (Bộ Văn hóa - Thông tin), cho biết: Hiện nay, thư viện các trường đại học thường gặp phải những khó khăn như chưa

thống nhất các phần mềm trong thư viện (mỗi trường sử dụng những phần mềm khác nhau). Vấn đề này gây nên sự lãng phí và không có sự thống nhất về chuẩn hóa nghiệp vụ thư viện, nhất là khi chưa có những quy chế về hoạt động thư viện của các trường đại học, quy chế hoạt động của các liên hiệp thư viện các trường đại học. Chế độ chính sách đối với cán bộ thư viện cũng là điều đáng bàn. Hiện nay có khoảng 60% số cán bộ thư viện của các trường đại học chưa được hưởng chế độ chính sách của người làm công tác thư viện.

Để khắc phục những nhược điểm nêu trên, nâng cao hơn nữa hiệu quả hoạt động của hệ thống thư viện các trường đại học, trước mắt cơ quan quản lý Nhà nước về hoạt động thư viện các trường đại học, trước mắt cơ quan quản lý Nhà nước về hoạt động thư viện (Vụ Thư viện - Bộ Văn hóa Thông tin) cần có sự phối hợp chặt chẽ với Bộ Giáo dục và Đào tạo, hoàn chỉnh hệ thống văn bản pháp quy, tạo hành lang pháp lý cho các thư viện và Liên hiệp thư viện các trường đại học triển khai tốt mọi hoạt động. Đồng thời giải quyết tốt chế độ, chính sách của Nhà nước đối với cán bộ thư viện làm việc trong thư viện các trường đại học. Thông qua Liên hiệp thư viện, phối hợp với các trường đại học khảo sát thực tế hoạt động của một số thư viện trường đại học theo khối trường để đánh giá những mặt mạnh, yếu... từ đó đề xuất cụ thể hướng khắc phục và phát triển cho từng loại thư viện. Đây mạnh công tác thi đua khen thưởng, kịp thời động viên khen thưởng những đơn vị có thành tích cao. Nắm số liệu, tình hình các trường đại học qua Liên hiệp các thư viện, từ đó có cơ sở và căn cứ khoa học cho việc xây dựng quy hoạch thư viện các trường đại học trong tương lai.